

בן סורר ומורה פרק שמיני סנהדרין

עג.

עין משפט נר מצוה

בז א מיי פ"א מהל' רוצח
הלכה י סמג לאחין קמד
קסא טו"ע ח"מ ט"י מכה
קט"ף א ונכר אלפס עד
בפסחי פ"ד קמח: [א]
בז ב ג מיי שם הלכה י
יא טו"ע שם סעף
ב:
בז ד מיי שם הלכה יא:
ג ה ו מיי שם הלכה יד
סמג שם טו"ע ח"מ
ט"י מכו סעף א:
בז ו ז מיי שם הלכה יא
יב סמג שם טו"ע
ח"מ ט"י מכה סעף ג:

ומה נערה המאורסה ש"א בא וכו'. וא"ת ההוא פגם חמור מרוב
שהו בסקילה וזה בסייף לאו פירכה היא להכיל לא קפיד
קרא אחיסורא אלא אפגימי' דהא נעזבה בה עבירה או שאין מקפדת
על פגמה אין מזליין אותה בנפשו כדמוכח שמעתינן ופשיטא דיש פגם
גדול צנורה בנערה המאורסה

שנאנסה וא"ת ומנא לן דלפגימי' קפיד
רחמנא דילמא אכיסורא קפיד
מדל"טריך לנעוטי עובד עבודת
כוכבים ומחלל שבת וזהמה וזקונטרס
פ"י לקמן דלפגימי' קפיד מדגלי בהני
ולא בעצירות אחרות ועוד י"ל דאין
מושיע על משמע לאצטתה קפיד
קרא: הרי זה בא ל"מ ונמצא
ל"מ. פירוש ומנא אף למד דהא ללמד
נמי אמא דדררשין לקמ"ס מה רוצח
יהרג ואל יעזור וכן צההוא לעיל
בפרק ד' מיתות (דף טז.) משכחי אשה
מגיד לך הכבוד ששני משכבות בלשה
וקאמר הרי זה בא ללמד ומנא למד
והיינו נמי אף למד דהא ילפינן מיניה
העראה זכור וצ"ל ששעמתינן
ולשמואל דמחייב אזהר בצ"ג שנים
והא דאמר בר"ש פ"ב דחולין (דף טז.)
גזי לצי ואליל הרי זה בא ללמד ומנא
למד מה פסולי המוקדשים בשמיטה
התם נמי יש לפרש דאף למד קאמר
ללמד אפסולי המוקדשין נמי קא
אחי לפטור מן המתנות כדדררשין
בפ"ק דבכורות (דף טו.)

אף רוצח ניתן להצילו בנפשו. ואם
תאמר מוהוכה ככל אדם נפקא
כדדררשין לעיל (דף עב:) וי"ל דהתם
רשות ואשמעינן קרא דאין לו דמים
אזל הכא קמ"ל דחובה להציל:
להצילו בנפשו בו. משמעות
הלשון שמזליין הנדרש
בנפשו של רודף אצל לא יתכן לפרש
כן ברודף אחר הצהמה ויכולא זה
לפיכך נראה לפרש דמזליין את האדם
מן העבירה בנפשו של עצמו אצל קשה
מנערה המאורסה דקאמר שניתן
להצילה בנפשו וא"ת וימון דמהכא
ילפינן דרוצח ניתן להצילו בנפשו למה
לי קרא בצטוב צנורה וסיה גורמת
השתא חצרו הורג כדי להציל התם
לא כ"ש ולא מסתבר למימר דחצירו
הורג טפי לאפרושי מאיסורא אלא
נראה דאי מהכא ה"א עשה קמ"ל
התם דעובר בלאו דלא תעמוד על
דס רעך:

תלמוד דומר והשבותו לו. הכא
מוקי ליה לאצידת גופו
וצפרק שני דצבא מליעאל (דף כח.)
מוקי ליה שלא יאכיל עגל לעגלים
התם דריש והשבותו והכא לו יתירה:
חייבי בריתות וחייבי מיתות ב"ד.
בעריות מיירי דומיא
דנערה וא"ת תיפוק ליה מדאיתקוש
כל עריות צפ' אחרי מות כדאמרין
בר"ש הבא על יצמתו (יבמות דף טז.)
י"ל מדמעט צהמה ש"מ דלא מקשינן

הכי מיהו קשה הא צהמה לא איתקש מדמיציעול לן קרא לרבות
העראה צהמה בפרק ד' מיתות (לעיל דף טז.):
נער נערה. פירש זקונטרס נער כתיב וקרי נערה נדרש מקרא
ומסורת ואף על גב דאמרין בפרק אלו נערות (בבבב
דף מ: ושם) גזי קנס כל מקום שנאמר נער אפילו קטנה במשמע
הכא הוי מזי למיתבז נערה דעל כרחיק לאו צקטנה איירי אלא
צבת עושין ועוד יש לפרש לטובא נערה כתיבי צפרשה ומיהו
בסמון משמע דמחז דריש דקאמר אידי דכתיב נער כתב נמי
כפשטיה דקרא דעל כרחיק נערה קרינן דהא צנערה מישמעי:
משום

מתני' ואלו שמזליין אוסן. מן העבירה: **בנפשו**. ניתנו ליהרג לכל
אדם כדי להציל מן העבירה ומקראי נפקי: **אצל הרודף אחר צהמה.**
לרצעה והרואה לעבוד עבודת כוכבים ולחלל שבת וכל שכן שאר
כרימות ומיתות צ"ד שאינן עריות דלא ניתן להצילו בנפשו אלא מדבר
שהוא ערוה ויש זה קלון ופגם לנדרף
כגון זכר ועברה המאורסה ומיהו רוצח
צהדיא כתיב ציה. והאי דנקט צהמה
משום דלמיא לעריות ונקט נמי עבודת
כוכבים משום דסד"א תימי צק"ו
כדלקמן ושבת נמי תימי צהמה שיה:
גב' לא העמוד. לא תעמיד עמך
על דמו אלא הצילה: **לפגמה.** לבישה
ולחולה אמרה תורה נתנה להצילה
בנפשו כדילפינן לקמן מואין מושיע
לה: **מן הדין.** ק"ו: **הקישא הוא.**

שהוקש רוצח לנערה המאורסה וכל
היקש וגזירה שיה המופנת הרי הוא
כמפושש במקרה ועושין ממנו לפי
שלא ניתנה למדרש מעמנו אצל מקל
וחומר שאדם דן ק"ו מעמנו אע"פ
שלא קלנו מרובו אין עושין ממנו
כדילפינן צמכות (דף טז.): **וכי מה**
למדנו מרוצח. כאן לפטור את האונס
דקאמר ליה קרא' אין לנערה טמא
מות כי כאשר יקום איש דמשמע כי
היכי דהתם אונס פטור הכא נמי
פטורה אלא משמע שיה צא ללמד על
הנערה ומנא שנתבז כאן ללמד
הימנה כלומר נמא אף למד דמשום
מילי אחרתי איתקוש ומתרייהו ילפי
מהדדי: **מה נערה המאורסה ניתן**
להצילה. מן העבירה בנפשו אף רוצח
וכי ואכתי ילפא נערה מרוצח שמתרג
ואל תעבור כדלקמן ומיהו הכא לא
איתקנא צמילתיה דר' דאגב גררא
אחי: ומדקאמר אין מושיע מכלל
דבעיה תשועה: **אדם גופו.** כגון
נצוב צנורה מניין שאתה מצויה על
השצתו: **ס"ג והשצתו לו.** קרא
יתירא הוא למדרש השז את גופו
לנצמו: **הני מילי בנפשו.** אס זה
הרואה יכול להצילה יצילה: **קמ"ג.**
על תעמוד על דס רעך לא תעמוד
לא עמך משמע אלא חוזר על כל
דדעין שלא יאכזר דס רעך: **חייבי**
כרימות וחיבי מיתות צ"ד. דעריות
קאמר דאיכא עבירה ופגם ותנא
דמתני' נמי הכי סבירא ליה מדלא
קא מרמינן קמתא אסתמא ותנא
הני והוא הדין לכל עריות: **אלמנה**
לכסו הגדול. כ"ג הרודף אלמנה לאונסה
אע"פ שיש שם פגם דקא משוי
לה חללה מן מזליין אותה בנפשו
כדמפרש לקמן דחייבי לאוין אין ניתנין
להציל בנפשו: **נעזבה בה עבירה.**
כבר: **אין מזליין.** דהא אפגימה לה
וקרא אפגימה קפיד מדגלי בהני ולא
בעצירות אחרות: **יש מושיע לה.** ע"י
דבר אחר בלא הריגה אין הורגין אותו
כדיפיתו שהרי כשישיגוהו יהיה לה
מושיע: **האומרת.** למזליין הרודפין

מוסף רש"י

וכי עושין מן הדין.
מזין ק"ו דמי ממונת
ומזות עשה וכלמט עובד
ופסולי קדשים אמה למד
מק"ל אצל לא אחרות
ועושין (חגיגה יא.). כי
כאשר יקום איש על
רעהו. נערה המאורסה
כתיב (ימות צב.) וכי מה
למדנו מרוצח. שהיא
מחשבת הרואה כן משפט
הרואה (שם) הלא פירש
בה אונס פטור כתיב
ונערה לא תעשה דבר, אלא
נראה כמי שרוצח צא ללמד
כאן ומנא שהוקש כאן
לרבות נמי, והכי קאמר
כרובא נערה שיהין שוין,
כמו (שערי כד) והיה כעס
כעין, ולא נאמר והיה העם
כעין (פסחים כה.). מה
נערה המאורסה ניתן
להצילה. ניתן רשות
לרואה שהוא רודף אחריה
שצילה ממנו בנפשו של
רודף. כתיב וכן מושיע
לה. הא ס' מושיע צ"ח
להשיעה בכל אשר יוכל
אפילו בהריגתו, אס אין יוכל
להציל בלאו מאבדיו הריגתו
(שם) וכע"ז יומא צב.).

אחרי הניחו לו ולא תפרשו אחריו שלא יהרגנה קודם ששיגוהו אף
על פי דאונסה היא ומיראה היא דקאמרה אין מזליין אותה וטעמא
מפרש לקמן [ע"ז]: **לנערה טמא מות.** אכולהו קאי אין מושיע לה וקרא
יתירא הוא ולדרשה דהא כתיב ולנערה לא תעשה דבר: נער
כתיב וקרינן נערה נדרש מקרא ונדרש מסורת נער להציא
את הזכור נערה כמשמעו: **דלאו אורחיה.** ליעבל ואיכא
צוין וצבת גדול: **פגים לה.** בצחולין ומנא על צעלה:
לאורחיהו

נערה פירוש אידי דכתב נער למעוטי צהמה כתב נערה כלומר